

Anmeldelser.

Peder Olsen Walløe's Dagbøger. Udgivne i Udtog af Louis Bobé, (8°, 128 Sider) Kommission hos G. E. C. Gad, Kjøbenhavn.

Af „det grønlandske Selskab“ er der i de senere Aar udgivet enkelte Skrifter af tidligere trykte eller utrykte Kilder, der har betydelig Interesse til Belysning af Grønlands ældste Historie. Antallet af disse Skrifter er i Aar forøget med et nyt Værk, *Peder Olsen Walløe's Dagbøger*, der fremtræder i Udtog af den paa Grønlandsforskningens Omraade særlig Sagkyndige Dr. phil. Louis Bobé, som har forsynet Bogen med en interessant Levnedsskildring af Dagbogsforfatteren og med Anmærkninger, hvori Udgifveren identificerer de Lokalteter, Walløe passerede paa sin Undersøgelsesrejse langs Kysten.

Ifølge Levnedsskildringen kom Walløe, der var født 1716, til Grønland 1737, blev senere Assistent ved Christianshaab, men traadte i 1748 ud af Tjenesten og forblev i Landet, hvor han ernærede sig som „Frihandler“ indtil Foraaret 1751, da han af Missionskollegiet modtog Opfordring til at udforske Grønlands sydligste Egne og forsøge at finde Østerbygden, som man dengang mente laa paa Grønlands ukendte Østkyst.

Walløe tog med Glæde mod Tilbudet, og den 6. August 1751 afrejste han fra Godthaab ledsaget af 2 danske Matroser og 2 Eskimokvinder som Roere paa en Konebaad, der efter hans Erfaring var mere egnet til en Rejse i Grønland end et Træfartøj.

Paa Vejen sydefter undersøgte han Nordboruinerne i Tunugelliarfik, den gamle Eriksfjord, overvintrede paa det Sted, hvor Kolonien Julianehaab nu ligger, og fortsatte Rejsen det følgende Aar i April, sammen med en Del Eskimoere, der agtede sig til deres Hjemsted paa Østkysten.

Uden at lade sig skræmme af Advarsler mod isfyldte Farvande og de Mordere og Menneskeædere, der sagdes at leve i Cap Farvel Egnen, satte Walløe under stadig Kamp med Drivisen og daarlige Vejrforhold Kursen ned langs Kysten gennem delvis ukendte Egne til Pamiagdliæk og derfra gennem Sundene Nord for Cap Farvel-Øen til

Østkysten, hvor han den 6. Juli 1752 rejste sit Telt paa Fangstpladsen Ulinek.

Isen lagde dog stadig Hindringer i Vejen, og først den 3. August passerede Walløe Lindenow-Fjordens Munding, paa hvis Nordside han slog Lejr ved Fjeldet Nanisek, hvorfra han saa Storisen ligge klods paa Land i nordøstlig Retning under det Forbjærg, der nu bærer hans Navn. De Oplysninger, Walløe indhentede hos Østlændingene, var kun lidet opmuntrende. De gik ud paa, at kun enkelte Udhavnæsse egnede sig til Bebyggelse, medens største Delen af Landets Østside var dækket af Indlandsis. Eskimoerne forestillede ham endvidere Umuligheden af at fortsætte Rejsen, og da hans Ledsagere nægtede at gaa videre, og Provianten begyndte at slippe op, maatte Walløe meget mod sin Villie tiltræde Tilbagereisen, der foregik gennem Prins Christians Sund og videre til Agdluitsok-Fjorden. Her overvintrede Walløe for anden Gang, og først Aaret efter naaede han lykkelig tilbage til Kolonien Frederikshaab. Walløe er den første Europæer, der har givet en Skildring af det sydligste Grønlands Natur og Klima, af Storisens Forekomst og Drift, dens Indflydelse paa Grønlandernes Erhverv og de store Vanskeligheder Isen lægger i Vejen for Samfærdslen i disse Egne.

Ved Siden heraf indeholder Dagbøgerne Oplysninger om Landets Befolkning og kaster Lys over de Vilkaar, hvorunder Kolonisterne i Grønland levede paa Walløes Tid. Bogen har saaledes en Værdi, der rækker langt ud over Beretningen om selve Rejsen.

Walløe's Samtid havde ikke Øje for de Fortjenester, han indlagde sig ved Udforskningen af ukendte Egne. Han døde den 27. April 1793 fattig og ubemærket som Lem i Vartov-Stiftelsen, og det er derfor kun et skyldigt Æresminde, der nu — ved Udgivelsen af Dagbøgerne — rejses ham som en af Grønlandsforskningens første Pionerer.

O. Bendixen.

Dr. Fr. Stählin: Das hellenische Thessalien. (8°, 245 Sider, Kort, 29 Tekstkort, 12 Tavler). I Engelhorn's Nachfolger. Stuttgart 1924.

Den foreliggende Afhandling er en grundig og strængt videnskabelig Fremstilling af Thessaliens Topografi i Oldtiden, baseret paa et omfattende Litteraturstudium og paa to Undersøgelsesrejser (1904 og 1912). Først skildres de nordlige Randlandskaber, Perrhäbien og Magnesia, som til Tider stod i Afhængighedsforhold til Thessalien, derpaa Thessalien i snævrere Forstand og tilsidst de sydlige Randlandskaber: Dolopien, Phthiotis og Spercheiosomraadet. Hvert Afsnit indledes med en kort geografisk Beskrivelse, hvor Hovedvægten dog